

Punnetus, Skarlati tõbbi, Saksa keele Scharlach.

Andsime teile minnewal aastal rõuge tõbbest luggeda ja teame küll, et mõnnigi ninna-tark luggija küsis: „Mis se tühi tarkus siin teeb? Mis selle õppetusest Kalendri sees kassu? Mis ädadaest enam kõnneleda, mis jo mõda on ja enam taggasi ei tulle? Agga, — otse kui olleksime sedda ette teadnud, — kurjad rõuged tullid taggasi ja teggid minnewal aastal paljo pahha; lugges siis mõnnigi sedda Kalendri õppetust ehk kaks korda kahhetsedes et ädda enese sü läbbi olli tõusnud.

Tahhame siis selgi aastal jälle ühhest aigusest kõnneleda, olgo luggija mele pärrast wõi mitte, kassulik saab se õppetus ommetigi ollema, mis järrelemõtleja luggija siin leiab.

Eikus mõdalainud aasta sees iggal pool, issearranis laste ulgas, üks wägga kurri tõbbi, mis mõnnes kihhelkonnas pea pool lapsi surretas. Se tõbbi ei olle esimest korda meie maal waid jo ennegi nähtud, agga arwaste on ta ni ränk ja ni lajuti osnud kui minnewal aastal.

Agga, — kuidas oletusse jures ikka aasi on, — ädda sai ni pea ärraunnustud, kui mõda olli; ei wõetud õppetust tulles oja tarwis. Ei olle tõbbel õiget pärris nimmegi meie Marahwa jures, nimmetasid mõnned tedda wäär-letedeks, mõnned kaela paistetuseks, mõnned jälle kurgu nuhtluseks ehk wee-paistuseks, nenda kuidas aigus seal ehk teal nähtaw olli, ilma et olleksid teadnud, et kõik ühhe ja sellesamma tõbbe määrgid on, kellest kord se, kord teine ennast rohkem wälja näitab ja waewa teeb. Et nüüd se kurri tõbbi meid üks teine kord mitte ni walmistamatta ei leiaks, wõtgem siis temma kumbeid siin tähhele panna.

I. Kuidas sedda tõbbe tunda ja kuidas ta wältab.

Se tõbbi ei tulle mitte ühhele ehk kahhele, woid kâib ülle kihhelkonna ja makonnade ning tabbab kõige enamiste lapsi — ni kui rõuged ja leted — sest et arro üht innimest rahhuse jättab agga ka enam kui üks kord temma peäle ei tulle. Alkab enamiste ofsendamissaga; laps on nõrk, pallaw, uimane, nelab raskest ning walloga ja kael on üllewal lõua lude tagga mõlsemil polel paistes ja wallutab kui külge putub. Rohhe esimestel, wahhest ka teisil, kolmandamal ehk neljandamal päwal siggiwad punnased täppid esmast kaela ja rinna peäle ja sedda mõda ülle kõige kehha. Need täppid on mõnnikord